

7"-es fából lesz 5600 zszindely, 2 frt 70 krral	15	"	12	"
levonva a hasábfa tőárát	3	"	20	"
				nyereség 11 frt 92 kr.
14"-es fából lesz 2800 zszindely, 2 frt				
70 krral	7	"	56	"
levonva a hasábfa tőárát	3	"	20	"
				nyereség 4 frt 36 kr.

Luczfenyő ültetések sikere a gödöllői kir. kastély kertjében.

Gödöllő mezőváros, mely Budapesttől észak-keletre $3\frac{1}{2}$ mértföldnyi távolságra, a budapest-kassai országút s az északi magyar államvasut mentén, a földrajzi szélesség $47^{\circ} 36'$, és hosszúságnak $37^{\circ} 1'$ alatt egy dus tölgy- és gyertyánerdőséggel koszoruzott, hegy- s dombsoportozatok által képezett teknő alakú völgyben fekszik, daczára e látszólagos mélységnek, a tenger szine felett mégis 741 lábnyi magasságban áll.

Ezen mezővárosnak nagy diszére szolgált a régi hg. Gras-salkovits-féle terjedelmes és díszes angolkert, melynek középe-táján izletesen épült ódon kastély emelkedik, honnét gyönyörű regényes kilátás ajánlkozik a várost körülövedző hegységek lánczolatára.

Gödöllőnek magas és egészséges fekvése mellett elvitáz-hatlanul nagy előnyére szolgál a környéken lévő dus lomb-zatu erdőkben tenyésző különféle vad állomány is, mely a legszenvédelyesebb vadász igényeit is képes kielégíteni.

E helyhez kötött ritka körülmények idézték elő azt, hogy 1867-ben a gödöllői uradalom a magyar állam által Ő cs. kir. Apostoli Felsége legmagasabb fejedelmi rendelkezésére meg-

vétetett, és a fennálló hazai törvények értelmében a m. kir. koronajavak közé iktattatott. Hogy ezen vétel a szem előtt tartott magas czélnak tökéletesen megfelel, bizonyítja az is, hogy Ő felségeik 1867-ik évtől fogva Gödöllőt minden évben meglátogatják, s az őszi és téli hónapok legnagyobb részét majdnem szakadatlanul itt töltik.

Alulírott a legmagasb látogatások ünnepélyes idejének és eseményeinek leírásába e helyen nem bocsátkozhatván, jelen közleményének czélja egyedül azon fenyőcsemeték meghonosítására vonatkozó adatok leírására irányul, melyek a beszterczebányai m. kir. jószágigazgatóság kerületéből a kir. kastélykert és annak környékén lévő fasorok és díszültetések pótlásául a mult évben hozattak ide és ültetettek el.

Mielőtt azonban azok leírásához fognék, nem tartom feleslegesnek a kir. kastélykert alapításáról és annak mostani állapotáról néhány szót elmondani.

A gödöllői kir. palota felépítése után 1750-ik évben az előtte és mögötte fekvő térség kertté alakíttatott, mely térség most már csak 194 hold területből áll, miután az északi államvasut vonala és közvetlen a kertben felállított vasuti állomás által a kertből nagyrész elmetsetett. A palota előtt fekvő külső kert emelésére szolgál azon körülmény, hogy a gödöllői felső határban eredő Rákos patakocska keresztül vonulván rajta, abban egy zugó által felfogott tavat képez.

A palotakertnek első berendezése alkalmával feldiszítésére oly fanemek válogatattak, melyek ezen silány homokos talajban, s változó éghajlat alatt gyors növést képesek kifejteni, ezen fanemek között az ákác- és nyárfafélék, különösen a *Populus pyramidalis* és *Canadensis* játszották a főbb szerepet, elegyítve voltak vadgesztenye, juhar (*Acer tartaricum* és *Platanoides*), hárs (*Tilia Argentea*, *Grandifolia* és *Parvifolia*), lepényfa (*Gleditsia Microcantha* és *Macrocantha*), Boglárfa

(*Platanus Orientalis* és *Occidentalis*), bálványfa (*Ailantus glandulosa*) stb. fanemekkel, s csak az 1817-ben történt angol modorban való átalakítása alkalmával kísértették meg a tülevelű fanemek meghonosítását, s annak köszönhető, hogy a kir. kastélykertben jelenleg oly szép példány lúczfenyő (*Abies excelsa*), erdei és fekete fenyő (*Pinus silvestris* és *Austriaca*), nemkülönbön cyprusok (*Thuja Occidentalis* és *Orientalis*) találhatók, melyek megható méltóságos külsejökkel nem csak a szemre tesznek, különösen téli időben, kellemes benyomást, hanem illatos léletökkel a levegőt is felfrissítik.

A gödöllői uradalomnak, különösen az utóbbi években történt többféle birtokváltozása következtében, az egykor hires gödöllői kastélykert sok tekintetben szenvedett, úgy hogy a nevezett uradalomnak a kincstár részére lett megvétele alkalmával annak berendezése, a hiányzó faiskolák miatt, a kor. urad. erdőségekből átültetett hárs- és juhar csemetékkel, csak a legnagyobb fáradsággal eszközölthetett; de a mult években felállított, gőzerőre alkalmazott, víznyomó géppel összekötött alagesövezés, s a berendezett faiskolák segítségével a czélzott befásítások annyira haladtak, hogy csak az képes megbírálni az utóbbi években történt befásítások sikerét, ki a királyi kertet 1870-ik év előtt ismerte.

Tekintetbe véve, hogy a legmagasabb udvar itteni tartózkodása többnyire a késő őszi és téli hónapokra esik, midőn díszültetéseink lombkoszorujoktól nagyobbbrészt már megfosztva állanak, s tekintve azt, hogy Ő felsége a királyné különös előszeretete a tülevelű fanemek iránt nyilvánul, a főudvarmesteri hivatal által elhatározott, hogy a kastélykerti lombfacsoportozatok és fasorok tülevelű fanemekkel pótolassanak, mely terv sikerét a felső kertrészben álló néhány kitünő szép növésű lúczfenyő-példány előre biztosnak ígerte, ennél fogva faiskolákban nevelt 3 éves lúczfenyőcsemeték külföldön vásárol-

tattak és részenként szabadon álló csoportokban, részben pedig a meglévő lombfacsoportozatokban aljfaképen ültették el. Ezen kísérlet azonban nem vezetett a várt eredményre, miután a kiültetett ilyféle csemetéknek 52⁰/₀-a a talaj silánysága és nyomasztó hőség miatt már az első évben kiveszett, a megmaradtak pedig csak alig észrevehető növekvést mutatnak.

Egy újabb kísérlet eszközölhetése végett 1875-ik évben a besztercebányai jószágigazgatóság megkeresett az északi államvasut mentén fekvő kincstári erdőségeiből 6—8' magas lúczfenyő ültőnczök átküldésére, mely felszóllítás következtében a fentnevezett igazgatóság utasította a besztercebányai m. kir. erdőhivatalt, hogy az óhegyi pagonyból 200 darab 8' magas suháng fenyőcsemetét a legnagyobb elővigyázat mellett gumóstul kiszedetvén, mint gyors szállítmányt Gödöllőre küldje.

Ezen 200 db suháng csemete 4 zárt vasuti kocsiban gondosan elhelyezve, 1875-ik év május-hó 2-án, miután ezen szállítmány a felső vidéki zordonabb éghajlati viszonyok miatt előbb kivihető nem volt, a gödöllői vasuti állomásra érkezett, honnét a kiültetési helyekre azonnal átszállított, midőn is a szállítmány átvételével foglalkozó udvari kertészek a csemeték gondos csomagolása felett teljes elismerésöket fejezték ki, és a kiültetésnek kedvező sikerét annál inkább is reménylették, mert a hajszálgökerek épen és frissen megmaradtak a reájok tapadt agyagban.

Minthogy ezen ültőnczök kísérletképen hozattak, a kiültetés egy közép minőségű talajon álló 30—40 éves ákáczcsoportozat árnyékában történt, feltévé, hogy az ültetésnek sikeres eredménye után ezen védfák kivágnak, a már előre elkészített 3' széles és 1' mély gödrökben, melyek az ültetés napján megnedvesítették, az ültetés következő talajvegítéssel történt :

a) homok-talaj az itteni utak fenntartására használt trachit kő törmelékével;

b) homok-talaj az itteni erdőségekben található televénnyel vegyítve és

c) vegyítés nélküli tiszta homok-talajban.

A kiültetett csemeték július hóban beállott szárazságok alkalmával bekapáltattak s megöntöztetvén, továbbra érintetlenül hagyattak.

Ezen ültetések eredménye a következő táblázatból látható:

A kiültetett lúczyenyő csemetéknek				A kiültetéseknel alkalmazott talajvegyítés	Hossznövekvés 1875. évben c. méterekben	Kiszáradottak	
darab száma	Kora	magassága méterekben	álsó átmérője c. méterekben			darab száma	kiszáradás ideje
15	12 éves	2.529	4.5	trachit murvány	3	1	június hóban
20	10 "	2.122	4	"	4	.	"
30	8 "	2.054	3.5	"	5	1	augusztus hóban
12	12 "	2.529	4.6	erdei televény	6	4	"
25	10 "	2.122	3.5	"	6.5	3	"
28	8 "	2.054	3	"	8	2	szeptemb. hóban
10	12 "	2.529	4.5	vegyítés nélk. homok	5	2	augusztus hóban
30	10 "	2.122	3.5	"	6	2	"
30	8 "	2.054	3	"	6	2	"
200	17	.

Mint ezen táblázat mutatja, az átlagkiszáradás $8\frac{1}{2}/0$, s a legnagyobb azon osztályban történt, hol a homok erdei televénnyel volt vegyítve, noha a csemeték ezen osztályban mutatják a legnagyobb hosszönvekvést, a legkisebb kiszáradás pedig a trachit törmelékkel vegyített homoktalajban fordul elő, s bár a hosszönvekvés ezen osztályban a legkisebb, de a fennmaradt ültönczök viritó színe azt bizonyítja, hogy az itteni

homoktalajban lúczfenyő ültetéseknel csak oly talajjal való vegyítés előnyös, mely nedvtartó s hűsítő képességgel bír.

A kiültetett 200 db lúczfenyő-csemete a gödöllői állomásra lett szállítási díjjal együtt összesen 181 forint 66 krba került, ennél fogva egy darabra esik 90·8 kr, mely ár tekintetbe véve, hogy a budapesti kertészeknél egy darab cserépben nevelt 1 m. magas lúczfenyő csemete 1 frttal is fizettetik, jutányosnak mondható.

Az itt előadott lúczfenyő-csemeték ültetésénél e nem várt kedvező eredmény kilátásba helyezi, hogy az ültetések ez évben nagyobb mérvben fognak folytatattatni, s Magyarország felső vidékein nevelt 1000 darab csemetének megrendelése a cs. kir. udvarmesteri hivatalnak engedélye után, még e tavasz folyamában várható. — Gödöllőn, 1876.

Kallina Károly, m. kir. erdőmester.

A fatörzsek ábrázolása és azok alakszámainak egyenletei.

Irta Gelinek Tivadar, m. kir. erdőrendező.

A bécsi világkiállításon az erdészeti szakba vágó szemléleti- és tanulmány tárgyak közt a magyar államerdészet részéről a hazai erdők minta faalakjairól bemutatott rajzok is élénk érdeket keltettek.

Ezen rajzokkal, illetőleg ábrázolásokkal, melyek a vizsgálat tárgyául kiszemelt mintatörzseknek kisebbített mértékben felvett hossz-átmetszeteit tüntették ki, egy és ugyanazon mintafának a felvétel alkalmával, és az ezt megelőzőtt képződési fokozatokban fennállott, s egymásba rétegezett alakjai, illetőleg magassági- és sugár irányu (vastagsági) méretei, következőképen tehát egyuttal a termőhely, éghajlat, fanem, nevelési